

Børnehuset Babuska

Retningslinier ved behov for skærpet opmærksomhed

Generelt

Børn skal være trygge, glade og frie! Er de det, har de optimale vilkår for deres personlige udvikling. Som daginstitution er det vores ansvar at være opmærksomme på, om disse vilkår er opfyldt for de børn, vi har i vores varetægt. Og det er vores ansvar at handle på det, hvis det for nogle børn ikke er sådan.

Nogle børn oplever omsorgssvigt, overgreb eller andre hændelser, der forstyrrer deres frie udvikling. Et barn der i sit indre på denne måde er 'forstyrret' og måske optaget af overlevelsesstrategier, vil være meget hæmmet i sin udvikling. For det første er barnets energi 'optaget' af disse forstyrrelser og strategier, og derfor er det ikke fri til den nødvendige udvikling. For det andet fordi barnet igennem overlevelsesstrategier tidligt i livet får lagt kimen til forvrængninger i sine sociale færdigheder. Disse er meget vanskelige at rette op på senere i livet (fx utrygt tilknytningmønster, manglende omverdensforståelse, manglende evne til social aflæsning og samspil).

Hvornår er skærpet opmærksomhed nødvendig?

Det kan være svært at vurdere, hvornår en skærpet opmærksomhed er nødvendig. Det følgende er en hjælp til denne vurdering.

Mødet med forældrene

Det første møde med forældrene er et væsentligt grundlag for at vurdere, om der er behov for skærpet opmærksomhed omkring barnet og familien.

Ved indmeldelsessamtalen skal vi være opmærksomme på, om der er forhold i familien, der kræver opmærksomhed: Har barnet f.eks. oplevet hændelser, der kan være traumatiserende, såsom alvorlig sygdom og død, ulykker, skilsmisse eller andet? Er familien flyttet mange gange? Har der tidligere været kontakt med det sociale system? Er der psykiske sygdomme i familien?

Derudover er det vigtigt at være opmærksom på, hvordan forældrene beskriver barnet og taler om det. Dette fordi forældrenes opfattelse af barnet fortæller meget om, hvordan relationen mellem barnet og forældrene er.

Vi har en skriftlig samtaleskitse som anvendes ved indmeldelsessamtalen, således at samtalen kommer rundt om alle relevante områder.

Derudover er det vigtigt at lægge mærke til, hvordan samspillet mellem forældrene og barnet er. Dette kommer fx til udtryk i afleverings- og afhentningssituationer, i puslesituationer, ved fester og arrangementer.

(Vi ved ingenting om forældre, før vi har set dem i samspil med deres børn. Kari Killén)

Mødet med barnet

I mødet med barnet er det vigtigt at være opmærksom på barnets umiddelbare fremtoning. Er det f.eks. overdrevent tilpassende, udadreagerende eller diffust/desorienteret ift. omgivelserne. Hvordan er dets samspilmønster? Disse første indtryk danner et vigtigt grundlag for at vurdere, om der er behov for skærpet opmærksomhed.

Undervejs i vuggestue/børnehavelivet skal vi desuden *altid* være opmærksomme på følgende:

- Hændelser i familien som erfaringsmæssigt vil gøre barnets situations sårbar (skilsmisse, dødsfald, ulykker mv.)
- Barnet viser tegn på mistriivsel (er ked af det, har 'ondt i maven', er uligevægtig o.lign.)
- Pludselige ændringer i barnets adfærd og samspilmønster
- Forhold omkring barnets primære pleje som vækker bekymring (beklædning, personlig hygiejne, spisning, søvn mv.)

Hvad kan vi selv gøre?

I forhold til barnet

Vi skal altid have barnet i centrum. Derfor skal vi give barnet ekstra opmærksomhed ved at:

- Have barnet særligt i bevidstheden hver dag
- Aftale i gruppen, hvem der er barnets primære kontaktperson
- Den primære kontaktperson skaber en tæt relation til barnet og tilbyder sig derved tydeligt som sekundær tilknytningsperson
 - Al forskning peger på, at barnets chancer for at overvinde vanskelige situationer forbedres, når det har en tilknytningsperson udenfor familien
- Skabe mulighed for samtaler med barnet, hvor det får lejlighed til at bearbejde/tale om sin situation *eller* skabe mulighed for at sætte ord på de vanskelige ting sammen med barnet i den sociale kontekst
- Skabe mulighed for ro og pauser for barnet, så det aflastes mest muligt for pres/stress
- Understøtte barnets sociale relationer generelt, evt. gennem hjælp til at etablere relationer
 - Solide relationer og netværk styrker barnet og gør det mindre sårbart.

I forhold til forældrene

Vi skal altid have barnets tarv for øje som det vigtigste. Derfor må vi angribe situationen professionelt ved at:

- Skabe tillid gennem daglig og god kontakt til forældrene
- Være grundige og stringente i vores iagttagelser og tydelige i formidlingen af disse til forældrene
- Altid stille os til rådighed for en samtale med forældrene
- Gøre det tydeligt at opfyldelsen af barnets tarv er forældrenes ansvar og stille krav om, at de aktivt arbejder på at ændre situationen
- Opfordre forældrene til at kontakte relevante myndigheder/fagfolk for at få hjælp, rådgivning mv.
- *Aldrig* indhulle familien i en beskyttelseszone, fordi det er 'synd for dem'. *Det hjælper ikke barnet!*
- *Aldrig* vige tilbage fra handling af berøringsangst eller konfliktangst. *Det hjælper ikke barnet!*
- Når vi er usikre på, hvordan vi bedst hjælper en familie, skal vi altid søge vejledning hos vores tilknyttede PPR psykolog eller hos en psykolog i Modtagelsen, Skanderborg Kommune.

Og hvad sender vi videre?

Ved bekymring omkring et barns trivsel vil vi altid som det første inddrage barnets forældre og arbejde for at bedre barnets situation gennem samarbejdet med dem.

Efter behov vil vi ligeledes inddrage relevante fagfolk – dels i dialogen/samarbejdet med forældrene, dels som vejledning og sparring for os.

Hvis et barns situation vækker alvorlig bekymring, og det ikke lykkes at ændre dette gennem samarbejdet med forældrene, er vi forpligtede til at lave en underretning til barnets hjemkommune, hvor vi gør opmærksom på vores bekymring.

Forældrene orienteres om underretningen og indkaldes til et møde, hvor den gennemgås. Dette sker dog *ikke* i sager hvor politiet inddrages, da det kan forhindre opklaringen af sagen.

Det vil altid være en vurdering i den enkelte sag, hvornår det er det rette tidspunkt for en underretning.

Herefter ligger sagen i myndighedernes hænder, og det er ikke længere vores ansvar. Vi vil blive informeret om, hvorvidt vores underretning fører til handlinger fra myndighedernes side. Hvis vi oplever, at der ikke handles (eller handles hurtigt nok) på en situation, som fortsat er bekymrende, laver vi endnu en underretning.

Intern opfølgning

Som medarbejder kan man komme i en udsat position ifm. varetagelsen af skærpet opmærksomhed og eventuelt påkrævede handlinger.

Her er den interne opfølgning vigtig, således at man kan få bearbejdet både sagsforløbet og eventuelle følelsesmæssige reaktioner. Derudover er de erfaringer, der gøres ifm. et sagsforløb, vigtig læring for Børnehuset og dets medarbejdere.

Opfølgningen kan være en kollegial sparringssamtale, samtale med leder eller med en ekstern samtalepartner. Hvilken type opfølgning der er brug for, vurderes i den enkelte situation.